

**Bilkent
Üniversitesi**

Dergi Bilkent
Sayı : 3
ISSN xxxx-xxxx
Mart 2005

Bilkent Üniversitesi Adına Sahibi
Prof. Dr. Kürşat Aydoğan

Editör
Prof. Dr. Orhan Aytür

Yayın Yönetmeni
Defne Yazıcıoğlu

Fotoğraflar
Aydın Ramazanoğlu
Murat Şen

Tasarım ve Baskı
A4 Ofset Matbaacılık
San. ve Tic. Ltd. Şti.
Oto Sanayi Sitesi, Yeşilce Mah.
Donanma Sok. No: 16
34418 Kağıthane / İstanbul
Telefon : (212) 281 64 48 pbx
Faks : (212) 269 53 27
E-posta : info@a4ofset.com

Bilkent Üniversitesi

Rektörlük 06800
Bilkent, Ankara
Faks : (312) 266 41 91
E-posta : yayinbir@bilkent.edu.tr
İnternet : www.bilkent.edu.tr

Bilkent Üniversitesi Mezun Kimlik Kartı
sahiplerine ücretsiz olarak gönderilir.

içindekiler

2 üniversiteden haberler

7 portre

Ümit Berkman tam zamanlı eğitim
ve araştırma hayatına geri döndü

12 bir konu, bir uzman

Dalgacıklar: yeni bir analiz yöntemi
Faruk Selçuk

15 Journal of Turkish Literature

Editörlüğünü Prof. Talât Halman'ın
yaptığı İngilizce bilimsel dergi

16 arkeoloji

Belleğin toprağa gereksinimi vardır
Ayşe Tuğcu

20 bilkentli girişimciler

24 bilkent'ten sonra

28 mezunlardan haberler

31 sanat haberleri

32 bilkent senfoni'den haberler

**36 bilkent senfoni orkestrası
2005 programı**

38 sınıf haberleri

40 bilmed'den haberler

42 mezunlar ofisi

üniversiteden haberler

UNICEF Türkiye Milli Komitesi Onursal Başkanı İhsan Doğramacı'nın armağanı olan Milli Komite Evi'nin açılış töreni, İhsan Doğramacı'nın himayelerinde ve katılımlarıyla gerçekleşti.

UNICEF

Türkiye Milli Komitesi Bilkent Üniversitesi'ndeki yeni binasına taşındı

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu UNICEF Türkiye Milli Komitesi, çalışmalarını 5 Ekim 2004'den bu yana Bilkent Üniversitesi kampusunda bulunan Milli Komite Evi'nde sürdürüyor.

Türkiye'deki çocukların sorunlarını devlet kuruluşları, sivil toplum örgütleri, özel sektör kuruluşları, meslek örgütleri, gönüllü kişiler ve gruplara aktararak kamuoyu yaratmak üzere çalışmalarını sürdüren Milli Komite'nin en önemli fon toplama etkinlikleri arasında, UNICEF tebrik kartları ile hediyelik ürünlerinin satışlarını yapmak, UNICEF yararına gala geceleri, sergiler ve konserler düzenlemek var. Bu etkinliklerden elde edilen gelirle UNICEF, hükümet ile yürüttüğü ortak çalışmalar kapsamında ilgili bakanlıklardan da destek alarak, kız çocuklarının eğitimi, aşılama, erken çocukluk gelişimi, anne sütü ile beslenme gibi bir çok projeyi yürütüyor. ■

UNICEF Türkiye Milli Komitesi Bilkent Üniversitesi Merkez Kampus

UNICEF Evi

Tel : (312) 290 33 90 - 290 33 91

Faks : (312) 290 33 88

e-posta : unicef.natcom@unicefturk.org

UNICEF İstanbul Bürosu

Yeniçarşı Caddesi No. 54 / 1

80050 Galatasaray, İstanbul

Tel : (212) 252 52 22 - 249 66 86

Faks : (212) 252 97 27

e-posta : unicef.ist@superonline.com

Sezuan'ın İyi İnsanı

Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (MSSF) Tiyatro Bölümü 4. sınıf öğrencileri, mezuniyet projeleri olarak, Bertolt Brecht'in Sezuan'ın İyi İnsanı adlı oyunu ile sahnede ydiler. Oyunun rejisörü, bölüm öğretim görevlilerinden Zurab Sikharulidze ve genel sanat yönetmeni, Tiyatro Bölüm Başkanı Prof. Cüneyt Gökçer'di.

Bertolt Brecht (1898 - 1956), oyun yazarı, tiyatro kuramcısı, yönetmen, epik tiyatronun kurucusu ve baş temsilcisi, hikaye yazarı, şair, sanat adamı, kuramcı ve estetikçi. Aynı zamanda çağdaş tiyatroyu en çok etkilemiş kişi. Brecht, oyunlarında dünyayı sosyalist, hümanist, devrimci ve sınıfsal bir bakış açısıyla değerlendirip, kapitalist dünya sisteminin dönüşüme uğramasına çalışmıştır.

Sezuan'ın İyi İnsanı, toplum baskısı ile ezilen Shen Te adındaki baş karakter üzerinde yoğunlaşır. Toplumun üzerinde oluşturduğu baskı Shen Te'yi insan ruhunun derinlerinde yatan iyilikleri araştırmaya iter.

Sezuan'ın İyi İnsanı, Bilkent Tiyatrosu tarafından, MSSF Tiyatro Sahnesi'nde, Kasım ve Aralık aylarında sahnelendi. Claude Magnier tarafından yazılan Blaise adlı oyun ise MSSF Tiyatro Bölümü 4. Sınıf öğrencilerinin mezuniyet oyunu olarak Şubat 2005'te sahnelendi. Blaise 13 kişinin rol aldığı üç perdelik bir komedi.

Erken bir veda... Prof. Dr. Merih Celasun (1936 - 2004)

Mühendis, iktisatçı, bürokrat, eğitmen, araştırmacı, bilim adamı...

Özel kuruluşlar, uluslararası kuruluşlar ve üniversitelerde birçok başarı, birçok eser ve ardında bıraktığı birçok dost... Prof. Dr. Merih Celasun öğrencilerden iş adamlarına, akademisyenlerden bürokratlara kadar uzanan geniş bir kitleye çalışmalarını miras bırakarak erkenden aramızdan ayrıldı. Örnek alınması gereken bir hayat sürdü hocamız. Araştırdı, sorguladı ama

hepsinden önemlisi hiç kimseyi kırmadan yürüdü yolunda. Bu yüzdendir ki, hep dost oldu, hep dost anıldı. Yaşam ile içiçe, güzel ve doğru olana duyduğu saygı ile yol aldı. Vakitsiz ayrıldı aramızdan ama teselli olur mu bilinmez, dolu dolu yaşadı hayatı. Prof. Dr. Celasun üniversitemizin İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı ve İktisat Bölümü öğretim üyesi olarak görev yapmaktaydı, 25 Ağustos 2004 gecesi yaşamını yitirene kadar. Geniş bir bakış açısı ile olaylara tolerans göstermeyi, anlayışlı olmayı, yapıcı bir tutumun bazen en zor kapıları bile açabileceğini, duyarlı ve sevecen bir insanın aslında dünyanın en zengin insanı olduğunu öğreterek bizleri bırakıp gitti. Türkiye ekonomisi konusunda en önde gelen uzmanlardan biriydi. Lisans ve Doktora derecelerini Columbia Üniversitesi'nden alan Prof. Dr. Celasun, DPT İktisadi Planlama Daire Başkanlığı ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Yöneyim - İstatistik ve İktisat Bölüm Başkanlığı'nda bulunmuştu. Dünya Bankası'nda Kıdemli İktisatçı olarak çalışmıştı. Journal of Development Economics ve European Journal of Operations Research gibi çok saygın iki akademik yayının yardımcı editörlüğünü yapmış,

iktisatçıların bölgesel iktisadi araştırma ağı olan Economic Research Forum'un Mütevelli Heyeti ve Danışma Kurulu'nda da hizmet vererek şeref üyesi olmuştu. 2001 yılında Türkiye Ekonomi Kurumu ve 1990 yılında Türk Yöneyim Derneği'nce Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görüldü. 1997 yılında Parlar Vakfı Bilim Ödülü'nü, 2002 yılında da Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin Araştırma Ödülü'nü aldı. Hesaplanabilir Genel Denge Modellemesi'nin Türkiye'deki öncülerinden biri ve Gelişme Makroiktisadi konusunda yurtiçi ve yurtdışında saygınlık kazanmış bir uzman olarak tanındı.

Ardı arkası kesilmeyen tüm bu başarılarla imza atarken, yaşamı ıskalamadan, öğrencilerine yeni ufuklar açmayı, düşüncelerini teşvik etmeyi, kendisine danışan herkesle konuşarak bilgilerini cömertçe paylaşmayı, arkadaş bir baba olmayı, anlayışlı ve sevgi dolu bir koca olmayı ya da hayatı anlamlı kılan müziği, sanatı, dost sohbetlerini erteledi.

Sadece ailesi için değil, birlikte çalıştığı meslektaşlarından öğrencilerine kadar herkes için yokluğu derinden hissedilecek bir insan Prof. Dr. Merih Celasun. Saygı, sevgi ve özlemle anıyoruz... ■

Bilkent - Grandeye işbirliğiyle 360 derecelik kamera

Bilkent Üniversitesi, Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. A. Enis Çetin'in Grandeye firmasından aldığı proje kapsamında, 360 derece görebilen güvenlik kameraları için hareketli cisimler ile insanları takip edebilen ve izleyen bir yazılım geliştirildi. Bulunduğu noktadan 360 derecelik geniş açı fotoğraf ve video görüntüsü çekebilen bu güvenlik kamerası, ilk olarak 2004 yılı baharında üretildi ve piyasaların beğenisine sunuldu. İngiltere'nin Surrey kentinde 2003 yılında kurulan ve Creative Technologies firmasının bir alt kuruluşu olan Grandeye firması ile Bilkent Üniversitesi ortaklığı sonucu ortaya çıkan ürün, güvenlik kameralarına yeni bir bakış açısı getiriyor. Özellikle kalabalık ortamlarda güvenlik sağlanması açısından son derece önemli üstünlükleri bulunan bu kamera, bir odayı bulunduğu noktadan tüm açılarıyla izleyebiliyor. Bunun yanı sıra, 360 derecelik geniş açı görüntüyü panoramik görüntüye çevirebilme özelliğine de sahip olan kamera,

üniversitemizin geliştirdiği otomatik takip yazılımı sayesinde, hareketli bölgeleri otomatik olarak yaklaşıyor. Hareketli cisimleri izleme olanağı da sunan kamera büyük mağazalarda, hastanelerde, banka ve bankamatiklerde, işyerlerinde, okullarda ve daha birçok mekanda güvenliğin sağlanmasına önemli katkı sağlayabiliyor. Bu akıllı kamera, zaman içinde odanın arka plan görüntüsünü öğrenerek, ortama bırakılan ya da kaldırılan cisimleri de saptayabiliyor. ■

koordinatörlüğü üstüne alan Bilkent Üniversitesi'nin proje takımında Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü öğretim üyeleri Levent Onural, Abdullah Atalar, Enis Çetin, Orhan Aytür, Erdal Arıkan, Haldun Özaktaş ve Tarık Reyhan ile Bilgisayar Mühendisliği Bölümü öğretim üyeleri Uğur Güdükbay, Özgür Ulusoy ve Bülent Özgüç yer alıyor. Çok sayıda doktora öğrencisi de tez çalışmalarıyla projeye katılıyor. Projenin yönetimi Bilkent Üniversitesi'nde yer alan 3DTV Yönetim Ofisi tarafından sürdürülüyor. Proje Yöneticisi ise Selami Atlı.

Sehpa üzerinde futbol maçı

3DTV'nin lazerlerle çalışan holografik teknolojiye dayalı bir sistem olduğunu söyleyen Levent Onural "Bu sistem, yüksek matematik, elektronik ve optik teknolojileri kullanılarak geliştirilecek. Öngörülen bu teknoloji sayesinde, televizyon bir sehpa biçimine dönüştürülecek. Bu sehpa, tamamen ışıktan oluşmuş, tıpkı gerçekmiş gibi algılanan hareketli görüntülerin, çevredeki seyirciler tarafından istenen açıdan seyredilebilmesini sağlayacak. Yani, bir futbol maçını bu sehpanın üzerinde ister kale arkasından ister şeref tribününden seyredebileceğiz" diyor.

İşletme Fakültesi'nden duyuru

Bilkent Üniversitesi İşletme Fakültesi olarak mezunlarımızla daha iyi iletişim içinde olabilmek, iletişim ağını genişletmek ve etkinliklerde bulunmak amacıyla bir mezun veritabanı hazırlamaktayız. Bunun için adınız, mezuniyet yılınız, ev ve iş adresiniz, telefon numaralarınız, e-posta adresiniz gibi bilgileri ozyurek@bilkent.edu.tr adresine gönderebilirsiniz çok seviniriz.

Bilkent Üniversitesi üç boyutlu televizyon teknolojisinde dünya öncüsü

Hayatımıza üçüncü boyut geliyor

Televizyonun bir kutunun içine sıkışmış mahkumiyet günleri sona eriyor, çünkü her akşam karşısına geçtiğimiz iki boyutlu görüntü üçüncü boyutu kazanmak üzere. Bu girişimin baş mimarı ise Bilkent Üniversitesi Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü öğretim üyelerinden Levent Onural.

Prof. Dr. Onural gençlik yıllarından bu yana hayalini kurduğu üç boyutlu televizyon konusunda yaptığı azimli çalışmalar sonucunda, Bilkent Üniversitesi'nin de verdiği destekle, Avrupa Birliği'nin 6. Çerçeve Programı kapsamında, dört yıl sürecek Üç Boyutlu Televizyon Projesi (3DTV) için uluslararası bir kadroyu biraraya getirdi.

2002 - 2004 Yılları arasında binlerce e-posta, telefon görüşmesi ve dokümantasyon çalışması sonucunda oluşturulan araştırma ekibinin bu denli geniş tutulmasının nedeni ise, Onural'ın belirttiği gibi "Bugün teknolojinin geldiği nokta nedeniyle, insanoğlunun tek başına buluş yapamaması ve bu yüzden takım çalışmasının kaçınılmaz olması."

Mucitler birarada

Projede yer alan ülkeler İngiltere, Almanya, Finlandiya, Yunanistan, Çek Cumhuriyeti, Bulgaristan ve Türkiye. Bilkent Üniversitesi'nin koordinatörlüğünde bu yedi ülkeden, aralarında Fraunhofer ve Max-Planck Enstitüleri'nin de bulunduğu 19 araştırma kuruluşunun katılımıyla 1 Eylül'de resmen başlayan 3DTV projesinin bütçesi 6.15 milyon Euro.

Değerli öğretim üyeleri ve bilim adamlarını biraraya getiren 3DTV projesinde yer alan isimler ise hepimizin yakından tanıdığı dijital televizyon, VCD, DVD ve MP3 gibi multimedya teknolojilerine imza atmış araştırmacılardan oluşuyor. Örneğin, DVD ve VCD'nin standartlaştırma çalışmalarını yürütmüş olan Thomas Sikora, MP3 mucitlerinden Karlheinz Brandenburg, üç boyutlu cisimleri MPEG 4'e katmak üzere standartlaştırma çalışmaları yürütmüş olan Aljoscha Smolic, 10 yıl içinde evlerimize girmesi beklenen 3DTV'nin kadrosundaki 150 isimden birkaçı.

İlk toplantılarını 27 - 28 Eylül 2004 tarihinde Bilkent'te gerçekleştiren 3DTV projesi araştırmacıları, belli aralıklarla Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde biraraya gelmeye ve bilgilerini paylaşmaya başladılar. Tüm sorumluluğu ve

Şili Cumhurbaşkanına fahri doktora

Bilkent Senfoni Orkestrası'nın Şef Emil Tabakov yönetiminde seslendirdiği Beethoven'in Egmont Uvertürü'nün ardından gerçekleşen törende, Rektörümüz Prof. Dr. Ali Doğramacı tarafından Şili Cumhurbaşkanı Ricardo Lagos Escobar'a fahri doktora verildi.

Şili Cumhurbaşkanlığı görevini 2000 yılından beri sürdüren Ricardo Lagos Escobar, 1990 yılında Eğitim Bakanlığı görevini yürütmüş, hümanist ve aydın kişiliğiyle ülkesine ve dünyaya hizmet vermiş bir devlet adamıdır.

Misafir öğrencilerimiz geldi

Bilkent Üniversitesi 2004 - 2005 akademik yılında ABD, Avrupa ve Japonya'daki çeşitli üniversitelerinden gelen toplam 27 misafir ve değişim öğrencisini ağırlıyor. ABD'den gelen 12 öğrencinin 9'u Bilkent Üniversitesi'nin değişim programı çerçevesinde birlikte çalıştığı University of California'dan, diğer üçü Georgia Institute of Technology'den geliyor. Üniversitemiz Avrupa'nın değişik ülkelerinden de 9 öğrenciyi konuk ediyor. Değişim Programı çerçevesinde Bilkent Üniversitesi'nde bu yıl konuk olacak öğrencilerin geldikleri üniversiteler arasında Tilburg University, Turku University, Inholland University, University of Copenhagen B.S., Pforzheim University, Institute Libre Marie Haps, Université Louis Pasteur, Occidental College, Hitotsubashi University, Meijigakuin University var.

geçtiğimiz yıla oranla daha kapsamlı yapılacak Bilkent Kültür ve Sanat Günleri'nin ardından, nisan ayında Bilişim Günleri ve yine aynı ay içinde üç gün sürecek Sinema Günleri gerçekleştirilecek. Üniversitemizin en çok ilgi çeken etkinliklerinden ve bu yıl 4 - 6 Mayıs tarihleri arasında düzenlenmesi planlanan Bahar Şenlikleri'nin ön hazırlık çalışmalarına da yoğun olarak devam ediliyor. Bu yıl içinde Öğrenci Konseyi'nin bir diğer önemli projesi de İstanbul'da düzenlenen Türkiye'nin AB'ye Katılımı isimli uluslararası panele katılan ve ülke politikalarının kilit noktalarında görev yapan kişileri, bilgi ve tecrübelerini aktarmak üzere üniversitemizde konuk etmek olacak. Son olarak, deniz ve kıyıların kirlenmesini önlemek, mevcut kirliliğin temizlenmesine katkıda bulunmak ve bilinçlenmeyi sağlamak amacıyla bir dizi eğitim etkinliği düzenlemeyi planlayan Öğrenci Konseyi, DENİZTEMİZ / TURMEPA isimli derneğin çalışmalarını desteklemek üzere Bilkent Üniversitesi'nde bir topluluk kuracak. Öğrenci Konseyi, bütün etkinliklerine tüm mezunlarımızın katkılarını ve katılımlarını bekliyor...

Konseyde proje yağmuru

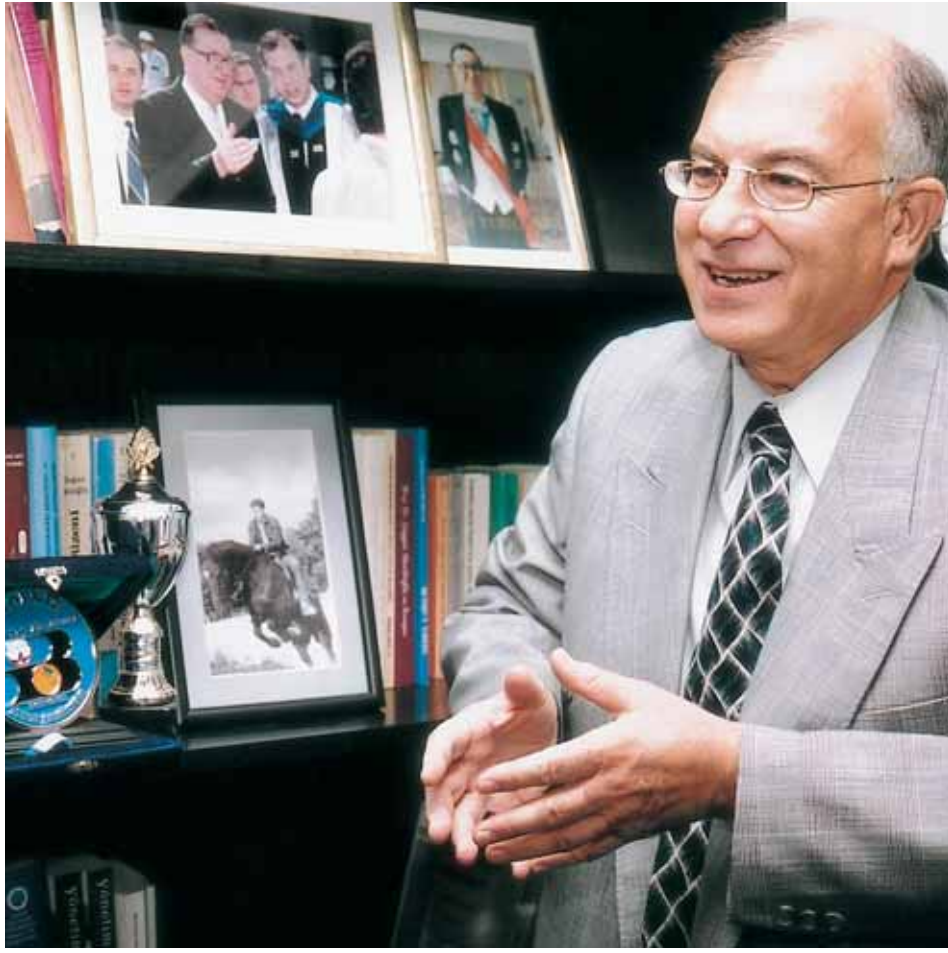
Öğrenci Konseyi Yönetim Kurulu 2004 - 2005 akademik yılı içinde gerçekleştirmeyi planladığı projeler ile ilgili çalışmalarına yoğun olarak devam ediyor. Bilkent Üniversitesi'nin geleneksel etkinlikleri yanı sıra Konsey, mart ayında bünyesinde bulunan kulüplerin katılımıyla bir Spor Haftası düzenliyor. Mart ayının üçüncü haftasında,

Latife Tekin Bilkent'teydi

Yazar Latife Tekin, Peyzaj Mimarisi ve Kentsel Tasarım Bölümü'nün davetlisi olarak son romanı Unutma Bahçesi üzerine Bilkent Üniversitesi'nde bir konuşma yaptı. Kitabını, fikirler üstüne kurulmuş bir unutma kitabı olarak tanıtan Tekin, konuşma sonrası öğrencilerin ve öğretim üyelerinin sorularını yanıtladı.

Ümit Berkman tam zamanlı eğitim ve araştırma hayatına döndü

Prof. Dr. Ümit Berkman kendisini Bilkent'e adanmış bir öğretim üyesi. Bilkent Üniversitesi'nin öğretime başladığı 1986 yılından beri görev başında. Onaltı yıl boyunca sürdürdüğü İdari ve Mali İşler Rektör Yardımcılığı'ndan geçtiğimiz eylül ayında ayrıldı. Şimdi, İşletme Fakültesi öğretim üyesi olarak eğitim ve araştırma etkinliklerine yoğunlaşma olanağı bulacak, öğrencileriyle daha yakından ilgilenecek ve bilimsel araştırmalarını hızlandıracak.

Prof. Dr. Berkman'la hem akademik çalışmaları ve kişisel ilgi alanları, hem de Bilkent'in dünü ve bugünü üzerine konuştuk. Prof. Dr. Berkman, Bilkent Üniversitesi'ni farklı kılan ve öne çıkaran unsurları anlattı.

İdari ve Mali İşler Rektör Yardımcılığı görevinizden biraz söz eder misiniz?

İdari görevim sırasında da sorumlu olduğum konu yönetim ve organizasyondur. Akademik ilgi alanım ile uygulama alanı örtüşüyordu. Bu bakımdan idari görevimi hiçbir şekilde yorucu, sıkıcı ya da zaman kaybı olarak görmedim. İdari görevden ayrılmak istememin nedeni, işin yoğunluğu yüzünden bir türlü zaman ayıramadığım araştırmalarımaya yönelmek, öğretim üyeliği görevimde daha etkin olmak ve öğrencilerle daha yakından ilgilenmektir.

Şimdi hangi dersleri veriyorsunuz? Kaç öğrenciniz var?

Şimdi İşletme Fakültesi'nde iki ders veriyorum. Üçüncü sınıflara Organization Theory dersini ve İşletme Yüksek Lisans öğrencilerine Human Behaviour in Organizations dersini veriyorum. Yaklaşık 50'şer öğrencim var.

Hangi konularda araştırma yapacaksınız?

1980'lerde yolsuzluk ve rüşvet sorunu üzerinde çalışmalar ve yayınlar yaptım. Son 8 - 9 yıldır ise işletmelerde ve kamu hayatında iş ahlakı yoğunlaştığım bir konu oldu. Örneğin, Türkiye'deki yüksek öğretim kurumlarında iş ahlakı konusunun ders programlarında nasıl ele alındığı, veya Türk işletmelerinde iş ahlakının algılanışı ve ne noktada olduğu... Türkiye'deki büyük işletmelerin iş ahlakı konusunda geliştirdikleri politikalar var mı, misyonlarında bu konu yer alıyor mu, bu konuda eğitim veriyorlar mı, yöneticilerin karşılaştıkları etik sorunlar neler? Bunlarla ilgili kavramsal ve kuramsal çerçeveleri oluşturdum. Şimdi saha çalışması için hazırlığımı yapıyorum. Bir diğer çalışmam 1970'lerden beri takip etmekte olduğum Türkiye'de yönetim biliminin gelişimi. Yönetim bilimi Türkiye'deki akademik çevrelerde nasıl ele alınıyor? Türkiye'de kullanılan paradigmlar nedir? Hangi konulara öncelik verilmektedir? Bunlar Türk yönetim kültürü ile ne ölçüde örtüşmektedir? Genelde akademik çevrelerde yapılan araştırmalarda

yurt dışındaki modeller esas alınıp, Türkiye'deki işletmelerde / kuruluşlarda bu modelin ya da tekniğin ne derecede uygunlandığına bakılmaktadır. Ancak, model, yöntem ya da tekniğin buradaki geçerliliği fazla sorgulanmamaktadır. Evet, yönetim ve organizasyon konusunun evrensel nitelikleri vardır, ama kültürel boyutunu da ihmal etmemek gerekir. 1978 Yılında ilk çalışmayı yaptığımda Türkiye'de önemli bir yönetim organizasyon dergisi olan Amme İdaresi Dergisi'nde yayımlanan 600 kadar makaleyi değerlendirerek, Türk yönetim bilimine ilişkin bir profil çıkarmaya çalıştım. Daha sonra 1988 yılında aynı çalışmayı tekrarladım ve bu konunun zaman içindeki gelişimini izledim. Şimdi bu çalışmanın üçüncü kısmına geçme zamanı geldi diye düşünüyorum. Böylece Türkiye'deki yönetim bilimi yazınının 30 yıllık tarihi ve gelişimi hakkında bir değerlendirme yapabileceğim.

Öğretim üyesi olmaya nasıl ve ne zaman karar verdiniz?

Daha üniversiteye başlarken akademik kariyer yapma düşüncesine sahiptim. ODTÜ'den mezun olur olmaz asistanlık sınavına girdim ve birincilikle kazandım. 1986'ya kadar ODTÜ'deydim. 1986 yılında yurt dışına gitmek üzereydim. Bilkent İşletme Bölümü'nün kurulma aşamasında devreye girme durumum ortaya çıkınca yurt dışına gitmekten vazgeçtim. İşletme, Bilkent'in ilk bölümlerinden biridir. İlk bölüm başkanı da ben oldum. Daha sonra Rektör Yardımcılığı görevim nedeniyle bölüm başkanlığından ayrıldım. Öğretim üyeliği çok sevdiğim bir iş ve bu nedenle kendimi şanslı hissediyorum.

Derslerde nelere dikkat edersiniz?

Genelde 10 - 15 dakikada bir öğrencinin dikkatini tazelemek gerekir. O aşamada

öğrenciyi yakalayan örnekler vermek, öğrenciyi olayın içinde tutacak durumlar yaratmak gerekir. Anlatılan konuyla ilgili güncel bir bağlantı kurmak ya da onların günlük yaşamında rastlayabileceği bir durumla veya örnekle olayı birleştirmek gerekir. Soyut bir şey anlatırken onu günlük yaşamdan örneklerle süslerseniz akıllarında yer edecektir. Sosyal bilimlerin konuları yaşama, değerlere, kültüre bağlı olduğu için verilebilecek örnekler çok. Bu bakımdan da çalıştığımız alan açısından kendimizi şanslı görüyorum.

Nasıl bir hocasınız, not verme açısından?

Ben kendimi kut not veren biri olarak görmüyorum. Dikkat ettiğim hususlar öğrencinin derslere devamı, ilgisi ve soru sormasıdır. Dönem notunu verirken öğrencinin derse katılma, tartışma düzeyini kesinlikle dikkate alırım.

Bilkent Üniversitesi'ni kuruluşundan beri tanıyan bir kişi olarak, üniversite hakkında neler söylemek istersiniz?

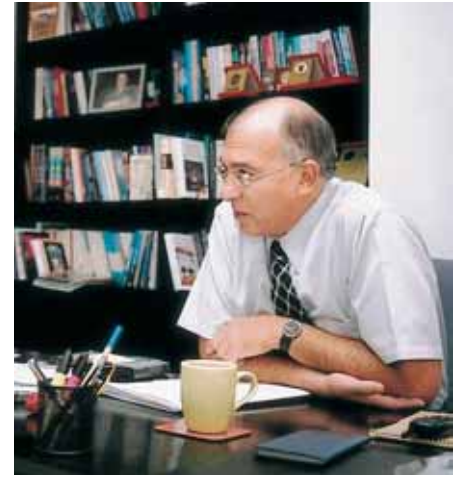
Bilkent Üniversitesi'nin kurulması her şeyden önce çok önemli bir olay! Eğitim gibi çok önemli bir konuda tek bir modele bağımlı kalınması benim genel felsefeme ve yaklaşımına aykırıdır. Herhangi bir şeyin tek bir model ya da tek bir tip olması beni rahatsız eder. Bu bakımdan Bilkent Üniversitesi'nin yüksek öğrenim açısından çok önemli bir açılım yaptığını düşünüyorum, ilk vakıf üniversitesi

olarak. Böyle bir açılım ancak olağanüstü bir kişi tarafından yapılabilirdi. O kişi de İhsan Doğramacı'dır. İhsan Bey esasında bu tür olağanüstü girişimleri daha önceki yıllarda da yapmış bir bilim insanı ve eğitimci. Yaşantısını ve mücadelesini bilenler 1950'lerdeki Çocuk Sağlığı Enstitüsü örneğini hatırlayacaklardır. Bir de 1960'lardaki Hacettepe Üniversitesi örneği var. Bütün bu modeller özünde eğitim ve araştırma hayatına önemli yenilikler ve değişiklikler getirmeye yöneliktir. Örneğin öğrenci konseyiyle ilgili düzenlemeler ilk defa Hacettepe Üniversitesi'nin mevzuatında yer almıştı. Bilkent Üniversitesi'ni ise farklı bir model olması bakımından çok önemli buluyorum. Bilkent herhangi bir üniversite olarak kurulmadı. Dünya ölçeğinde rekabetçi olmak amacıyla kuruldu.

“Dünya ölçeğinde rekabet” tanımı Türkiye'deki akademik yaşama Bilkent Üniversitesi ile geldi. Tabii ki daha önceden kurulmuş başka önemli kurumlar var, İstanbul Teknik Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, ODTÜ gibi. Ancak, “Dünya çapında üniversite olacağız” iddiasını ben ilk defa Bilkent Üniversitesi'nde duydum ve İhsan Bey bizleri buna odakladı. İhsan Bey'in vizyonu sadece değişik bir model değil, onun ötesinde, dünya ölçeğinde rekabet etmek...

Kuruluştan bu yana çok önemli mesafeler katettik, ama önemli olan hedeflerin doğru belirlenmesi. Hedef konulmamışsa, açıkta kalıyorsunuz, misyonunuz cılızlaşıyor. Bilkent Üniversitesi'nin ikinci özelliği budur: Dünya ölçeğinde üniversite kavramının, hedefinin ortaya atılması... Buna bağlı olarak iç düzenlemeler de var. Örneğin, öğretim üyelerinin üretkenliği çok önemli. Bir, burada üretken olmak durumundasınız. İki, yaptığımız yayımların uluslararası nitelikte olması gerekir. Kriter uluslararası niteliklidir.

Yani, yeni araştırmalar yapılacak, yeni bulgular ortaya çıkacak, bunlar bilimsel makalelere dönüşecek ve bu yeni bilgiler öğrencilere aktarılacak... Bu mekanizma Bilkent Üniversitesi'nde var. Üçüncü ve çok önemli bir başka özellik ise kısa zamanda mükemmeliyete odaklanan kuvvetli bir örgütsel kültür yaratılmış olmasıdır. Ben idareci olarak bunu idari alanda sağlamaya çalıştım. Akademik alanda mükemmeliyete doğru giderken, Bilkent'in idari alanda da aynı performansı göstermek zorunda olduğunu gördük ve hizmetleri mükemmeliyet eksenine çekmeye çalıştık. Bilkent Üniversitesi'nin bugün nasıl bir noktaya geldiğini görmek de insana sevinç kaynağı oluyor. Ancak, sürekli hatırdan tutulması gereken şey: Rehavete kapılmak yok. Durmak yok... Hep ileriye ve yeniye adımlar atılacak.

Sizce Rektör Ali Doğramacı'nın Bilkent Üniversitesi'ne katkıları nelerdir?

Rektör Ali Doğramacı'nın da bazı özelliklerine, biraz önce değindiğim hep ileriye ve yeniye adımlar çerçevesinde değinmek isterim. Ali Bey her şeyden evvel geri bildirim almayı isteyen, eleştiriyi ısrarla isteyen bir yöneticidir. Ali Bey üniversitenin atacağı herhangi bir adımda öğretim üyelerinden görüşler alır. Onların değerlendirmelerini dikkate alır. Ali Bey'e üniversite ve yönetim hakkında olumlu bir şey söylerseniz teşekkür eder ama devamında hemen eksiklerin, sorunların, zayıf kalmış konuların da dile getirilmesi için ısrar eder. Özetle mutlaka eleştiri ister. Esasında çok önemli bir vasıf. Çünkü çoğumuz ve hele yöneticiler, eleştiriden rahatsız oluruz. Ama Rektörümüz Ali Doğramacı ileriye ve yeniye adımlar için önerilere çok açıktır. Ben Sayın Rektörümüzün bu yönlerini çok ilginç bulurum ve takdir ettiğimi belirtmek isterim. Zira bu nitelikler dünyada çok az yöneticide vardır.

Öğrencilerinin gözünden Prof. Dr. Ümit Berkman

Ümit Hoca'nın hem öğrencisi olma hem de asistan olarak onunla birlikte çalışma şansına sahip oldum. Bu bakımdan kendimi ayrıcalıklı hissediyorum. Ondan aldığım ders MBA programında açılan Business Ethics dersiydi. Bu ders önemli olduğu kadar dikkatli işlenmesi gereken bir derstir. Çünkü iş etiği konusunda eğitim, Türkiye'nin ileride daha şeffaf ve temiz bir topluma kavuşması için gereken temel eğitimlerden biridir. Ümit Hoca böyle bir sorumluluğu neşeli bir ders ortamı içinde çok başarılı bir şekilde yerine getirmiştir. Gerek kullandığı araçlar ve olgularla, gerekse okumamızı istediği makalelerle bu alandaki en güncel bilgileri bize sunarken, aynı zamanda kendi tecrübelerinden örneklerle bu bilgilerin oturmasını sağladı. Dersin ikinci yarısında bizi araştırma yapmaya yöneltti. Bu sayede, bu alandaki önemli çalışmalarını tanımamızı sağladı. Bütün bunların yanında, espriyi ve eğlenceyi de eksik etmedi. Bu ders dışında Ümit Hoca'yla bir dönem asistan olarak çalıştım. Bu dönemde de bana kendimi geliştirme fırsatı tanıdı. Çok dikkatimi çeken bir özelliği de ne kadar işi olursa olsun bana her zaman vakit ayırabilmesiydi. En meşgul anında bile beni mutlaka kabul eder, güler yüzle karşılar, sorularımı ve sorunlarımı dinlerdi. Çok rahat iletişim kurabildiğim ve yanında kendimi rahat hissedebildiğim hocalarımdan biridir. Bence mükemmel bir akademisyen ve eğitimci...

M. Sinan Gönül

Ümit Berkman'ı 2002 yılında başladığım rehberlik faaliyetleri nedeniyle katıldığım toplantılarda tanıdım. Biz rehberlerle yaptığı konuşmalardaki ufak detaylarda bile yaptığımız işin önemini hissettirdi. Bu sene başladığım MBA programında kendisinden Örgütsel Davranış dersi alma fırsatım oldu. Daha önce de arkadaşlarımdan methini duyduğum gibi gazete - dergi kupürleri, karikatürler gibi yardımcı araçlar ve engin tecrübesinden verdiği örneklerle gerçekten de son derece öğretici, aynı zamanda çarpıcı bir şekilde ders işliyor. Hem güler yüzlü hem de bilgili bir hoca olduğu için kendisine teşekkür ediyorum.

Taylan Yalçın

Ümit Hoca'dan ders alma şansına ancak bu sene sahip oldum. Özellikle tanıtım ekibindeki rehber arkadaşlarla olan sıcak iletişimi, bizlerle paylaştığı deneyimleri çalışma ortamımızı çok rahat ve dinamik bir duruma getirdi. Rektör Yardımcılığı görevi boyunca elinden geldiğince her

birimizle ayrı ayrı ilgilenmesi, yaptığımız işi ne kadar önemli gördüğünü anlamamızı ve daha büyük bir ciddiyet ve istekle çalışmamızı sağladı. Ayrıca bu sene Ümit Hoca'dan bir de ders olarak onun eğitimci ve akademisyen yönünü tanıma fırsatını da yakaladım. Sanırım onu diğer akademisyenlerden ayırabilecek en önemli özellik, anlattığı konulara gerçek hayattan verdiği örneklerdir. İş deneyimini ve gündelik hayatta olup bitenleri derste anlattığı konularla bağdaştırması dersi çok daha zengin ve anlamlı bir hale getiriyor. Öğrendiklerimizin yalnızca kitaplarda yazılı olmadığını, gerçek hayatta karşılaşacaklarımızla ne kadar yakından bağlantılı olduğunu görmemizi sağlıyor.

Deneyimlerini paylaştığı, her konuda bana destek olduğu ve ilgilendiği için, ama hepsinden önemlisi gerçekten ne yapmak istediğimi anlamama yardımcı olduğu için Ümit Hoca'ya çok teşekkür ederim.

Ekin Pehlivan

Prof. Dr. Berkman'ı daha yakından tanıyalım

Berkman'ın çocukça merakları da var. Çizgi kahramalardan Red Kit ve Vahşi Batı'nın hızlı kovboylarından biri olan Tex Willer gibi...

Prof. Dr. Berkman'ın eğitim hayatı başarılarla dolu. TED Ankara Koleji'nde ortaokulu üçüncülükle, liseyi ikincilikle, ODTÜ İdari İlimler Fakültesi Amme İdaresi Bölümü'nü birincilikle bitirmiş. ODTÜ asistanlık sınavını birinci olarak kazanmış. Syracuse Üniversitesi'nde yüksek lisans ve doktorasını tamamladıktan sonra (1970-1975) 1986 yılına kadar ODTÜ'de çalışmış. 1986 yılında Bilkent Üniversitesi'nde göreve başlamış. 1988'den 2004'e kadar Rektör Yardımcısı ve Genel Sekreter Vekili olarak yönetim görevinde bulunmuş. Çeşitli kongre ve konferans etkinliklerinde sunucu, oturum başkanı ve panelist olmuş. Az Gelişmiş Ülkelerde Kamu Yönetimi'nde Yolsuzluk ve Rüşvet başlıklı kitabı en ilginç ve özgün yayınları arasında yer alıyor.

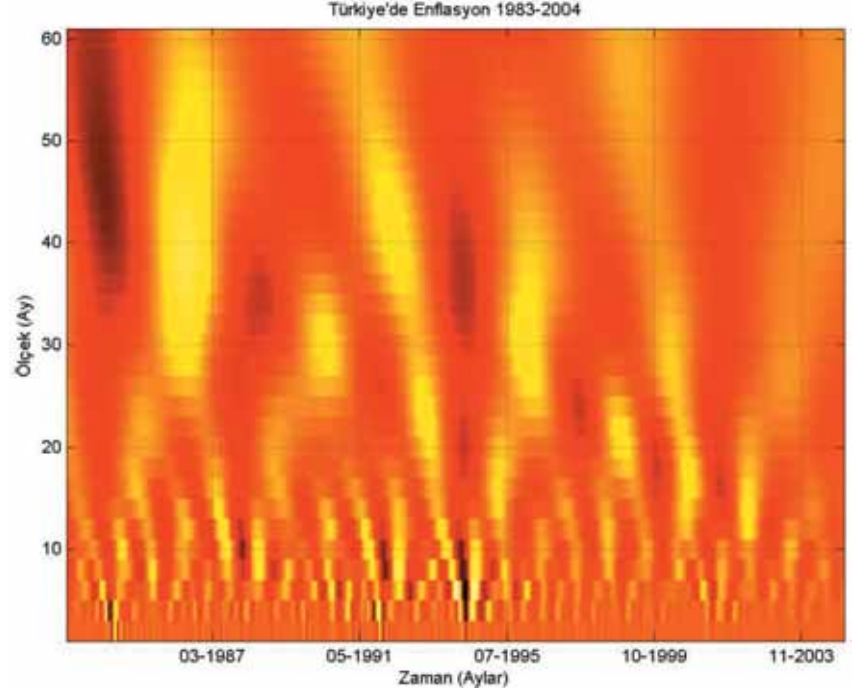

Development Administration in Turkey: Conceptual Theory and Methodology başlıklı kitabı (Metin Heper ile birlikte) Boğaziçi Üniversitesi'nce yayımlanmış. Ümit Berkman spora meraklı, yaşamında önemli bir yer tutuyor. İlgilendiği sporlar sırasıyla futbol, basketbol, binicilik ve masa tenisi. Çeşitli spor dallarında ödülleri var. Son iki yıla kadar futbol oynamış. Futbol kazaları da var haliyle. Sağ kolu iki kez, sağ ayağı bir kez kırılmış. Sol omzunda çıkık, sol ve sağ dizinde deformasyon var. Retina yırtılması nedeniyle gözünden ameliyat olmuş. Şimdi sağlığının elverdiği sporları yapıyor. Yüzme, tenis ve koşu gibi... Biniciliğe 13 - 14 yaşlarında Muhafız Alayı'nda başlayıp, sonra Atlı Spor Kulübü'nde devam etmiş Berkman. Boş zamanlarında okuduğu kitaplar yine

yönetim ve işletme üzerine. Yalnız, bunlar biraz daha popüler nitelikli kitaplar. Önemli CEO'ların anıları, otobiyografiler ya da firmaların başarı öyküleri gibi. Sinemaya da meraklı. Sinemaya sık gidiyor. Sinema tarihi de biliyor. Favori filmleri ise, romantiklerden Roma Tatili, western'lerden High Noon, komedilerden Some Like it Hot, müzikallerden West Side Story, yenilerden Blues Brothers (sadece birincisi), Fight Club, Matrix (sadece birincisi) ve Chicago. Ayrıca Cohen kardeşlerin tarzı da hoşuna gidiyor. Grace Kelly, Audrey Hepburn, Katharine Hepburn ve sanat yönünü özellikle takdir etmemekle beraber Catherine Zeta Jones beğendiği aktrisler. ■

bir konu, bir uzman

Türkiye'de aylık enflasyonun dalgacık yöntemi ile analizi. Yatay eksen aylar itibariyle zamanı, dikey eksen ise değişik ölçekleri göstermektedir (10 aylık, 20 aylık, vs). Her ölçekte enflasyonun şiddeti (dalgacık katsayısının mutlak büyüklüğü) belli bir renk skalasına göre verilmiştir. Göreceli olarak koyu renkler enflasyonun o ölçekte şiddetinin arttığını, göreceli olarak açık renkler ise azaldığını göstermektedir.

dalgacıklar: yeni bir analiz yöntemi

Faruk Selçuk

*Parmak izinizi,
doktorunuzun istediği röntgen sonuçlarını,
Beethoven'in 5. Senfonisi'ni,
uzaydan gelen garip sesleri ya da
saniyede bir kaydedilen
Dolar/Euro çapraz kurlarını
birbirleriyle karşılaştırılabilecekleri şekilde
ortak bir dile çevirmek mümkün mü?*

İlk bakışta, bunun teorik olarak mümkün olsa da, pratikte çok zor bir iş olacağını düşünüyor insan. Hem, bu türden bir çevirinin kime ne yararı olur sorusu da akla gelmiyor değil doğrusu.

Bundan yaklaşık iki yüzyıl önce, 1822'de Jean Baptiste Joseph Fourier tarafından yayımlanan bir kitap, La Theorie Analytique de la Chaleur (Isının Analitik Teorisi), böyle bir çevirinin mümkün olduğunu göstermişti. Günlük hayatımızın hemen her alanında uygulamasını gördüğümüz bir matematiksel dil bu: cep telefonu konuşurken, televizyon izlerken, mikrodalga fırında yemek hazırlarken, CD dinlerken ya da bilgisayarla çalışırken, Fourier'in önerdiği dille analiz (ve sentez) yapan bilim adamlarının bizlere sağladığı olanakları kullanıyoruz.

Fourier'nin gösterdiği en önemli şeylerden biri, herhangi bir düzensiz periyodik fonksiyonun (buna "sinyal" de diyebilirsiniz) - ne kadar düzensiz olursa olsun - gayet düzgün, eni boyu bilinen ve düzenli olarak dalgalanan başka fonksiyonların (sinyallerin) toplamı olarak ifade edilebileceği olmuştur. Bu fonksiyonlar, hepimizin liseden hatırlayacağı, sinüs ve kosinüs fonksiyonlarıdır. Hani, şu birbirini izleyen düzenli dalgaların oluşturduğu, her bir dalganın yüksekliği ve tamamlandığı periyodun aynı olduğu fonksiyonlar. Analiz etmek istediğimiz, pek de düzenli bir şekilde dalgalanmayan fonksiyon, bu düzenli dalgalanan fonksiyonların toplamı olarak nasıl ifade edilebilir ki? Buradaki sır şu: analiz sırasında bir yandan sinüs ve kosinüs fonksiyonlarının dalga yükseklikleri değiştirilirken, öte yandan da bu fonksiyonlar sağa-sola kaydırılıyor. Böylece, başlangıç noktaları ve periyotları farklı pek çok periyodik fonksiyon elde ediliyor. Sonuçta, dikey olarak toplandıklarında birbirlerine eklenmeleri ya da bir diğerini iptal etmeleri sağlanıyor ve toplam, analiz edilen fonksiyonu (sinyali) veriyor.

Bir tür ileri düzey Tetris oyunu gibi bir şey. Fourier analiziyle elde edilen bir dizi düzenli dalgalar, diğer alanlarda olduğu gibi iktisat ve finans alanındaki araştırmacıların da çok işine yarıyor. Zaman içerisinde belli aralıklarla kaydedilmiş herhangi bir iktisadi değişkeni düşünün, örneğin aylık Gayrisafi Milli Hasıla (GSMH) büyüme oranı. Bu oranın uzun dönem ortalamasından sapmalarının Fourier analizini yaptığımızda, elde edeceğimiz

düzenli dalgaların hangilerinin nispeten daha önemli, hangilerinin daha önemsiz olduğunu görebiliyoruz. Diyelim ki analiz sonucunda düzenli dalgalardan iki tanesi öne çıktı: bir tanesinde her bir dalga 12 aylık bir periyoda sahip, diğerinde ise 120 aylık bir periyoda sahip. Burada 120 aylık periyoda sahip dalgaların önem kazanması, ekonominin 10 yıllık sürelerde daralma - toparlanma - genişleme - yavaşlama evrelerinden geçtiğini gösteriyor. Böylece, geleceğin geçmişten pek de farklı olmayacağı varsayımıyla, eğer şimdi bir ekonomik küçülme yaşıyorsanız önümüzdeki 10 yılda ne olabileceğini kestirebiliyorsunuz. Buna göre de yatırım ve tüketim kararlarını daha anlamlı bir şekilde verebiliyorsunuz.

Yusuf peygamberin Mısır kralına "7 yıl bolluk - 7 yıl kıtlık" öngörüsünde bulunmasına, bir anlamda, erken dönemlerde yapılmış bir Fourier analizi örneği diyebiliriz. Öte yandan, 12 periyoda sahip dalgalar ekonomik büyümede yıl içerisinde kendisini tamamlayan bir dalgalanmanın olduğunu, ekonomik büyümenin bazı aylar ortalamasının üzerinde, bazı aylar ise ortalamasının altında olacağını gösteriyor. Dolayısıyla, herhangi bir ay ortalamasının üzerinde bir büyüme gözlemlediğinizde hemen heyecana kapılmamanız gerekiyor.

Başka bir örnek enflasyon: Türkiye'de aylık enflasyon oranlarında güçlü bir 12 periyotluk dalgalanma vardır. Haziran -temmuz aylarında enflasyon genellikle düşük, eylül - ekimde ise yüksek çıkar. Geçmişte kimi politikacılar bunu kullanır ve yaz aylarında "enflasyonu yendik" demeçleri veririrken, sonbahardaki artışı "enflasyon lobisi yaptı yapacağını" şeklinde açıklardı.

Fourier analizi ile, incelenen serinin ne türden periyodik özellikleri olduğunu

rahatlıkla öğrenebiliyoruz ama, bunu yaparken zaman gözlüğümüzü çıkarıyor ve incelenen serinin zaman içerisinde ne gibi periyodik özellikler gösterdiğini gözden kaçırıyoruz. Bu önemli bir kayıp ve bazen yanıltıcı sonuçlara bile neden olabilir. Yukarıdaki GSMH örneğinde, 120 periyotluk dalgalanma çok şiddetli bir şekilde 40-50 yıl önce gerçekleşmiş ve bir daha hiç olmamış olabilir. Fourier analizi sonucunda biz hala onun var olduğunu sanıyoruz. Bu eksikliği gidermenin bir yolu, incelenecek seriyi zaman dilimlerine ayırarak analiz etmek. Ama bu sefer de uzun periyotlara sahip dalgalanmaları kaçırma riskimiz var. İşte burada dalgacıklar devreye giriyor.

Doç. Dr. Faruk Selçuk Kimdir ?

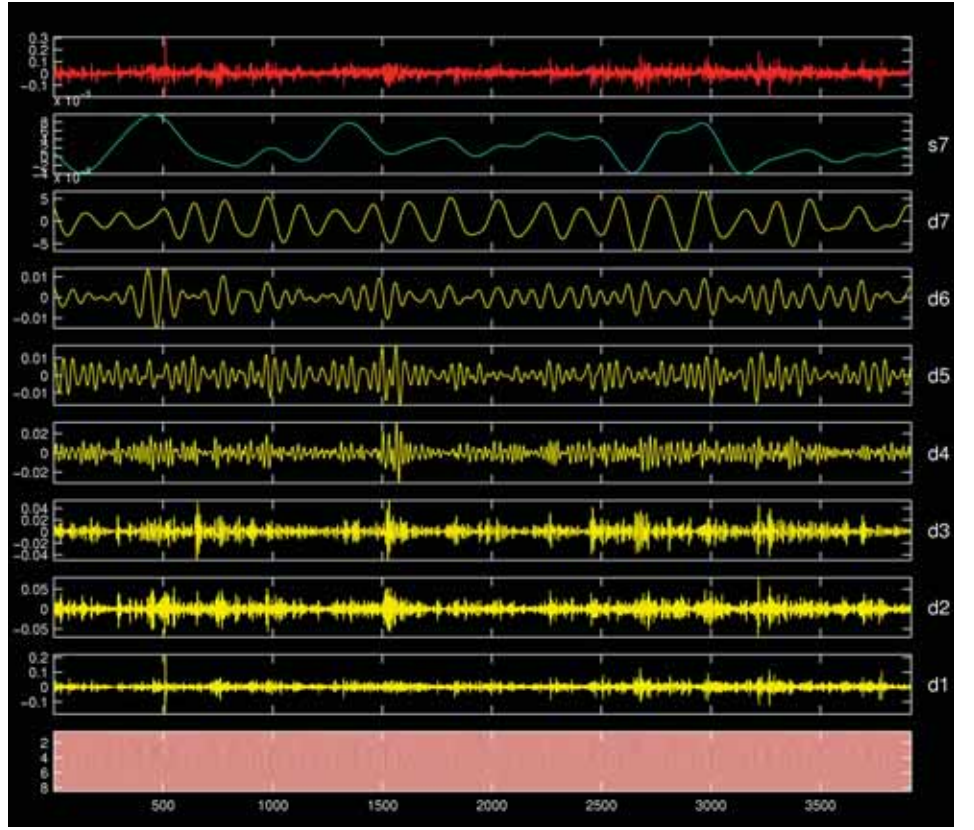
Doç. Dr. Faruk Selçuk İktisat Bölümü öğretim üyesi. Zaman serileri analizi, finansal ekonometri, makroekonometri ve Türkiye ekonomisi uzmanlık alanları. R. Gençay ve B. Whitcher ile ortak çalışması An Introduction to Wavelets and Other Filtering Methods in Finance and Economics (Academic Press, 2001) isimli kitap dünyanın önde gelen üniversitelerinde referans ders kitabı olarak kullanılıyor. Kitap, amazon.com sitesinde "Wavelets: Bestseller" listesinde uzun süredir ilk sıralarda yer alıyor. Doç. Dr. Selçuk'un 2003 yılındaki bazı çalışmaları Quantitative Finance, International Journal of Forecasting, Journal of International Money and Finance, Insurance: Mathematics and Economics ve Economics Letters dergilerinde yayımlandı.

22 Şubat 2005 günü
Faruk Selçuk'u kaybettik.
Acımız çok büyük.

Dalgacıklar nedir?

1980'li yılların sonlarına doğru, Yves Meyer, Ingrid Daubechies, Stephane Mallat başta olmak üzere değişik alanlardan bilim adamları heyecan verici bir konuda ilerleme sağlamışlardı. Konu, yazının başında bahsettiğim, değişik pek çok şeyin çevrilebildiği ortak bir dil konusuydu. Bulunan yeni matematiksel dil, kullanım amacına bağlı olarak, Fourier'in önerdiğinden daha güçlü bir dildi. Bu yeni dilin alfabesi "dalgacıklar" (wavelets) olarak biliniyor.

Dalgacık analizi yönteminde de dalga şeklindeki bir fonksiyon, orijinal fonksiyonu (sinyali) incelemede kullanılıyor. Fourier yönteminden farkı şurada: İncelemede kullanılan dalga, önce çok kısa bir periyoda sığacak şekilde sıkıştırılıyor ve incelenen fonksiyon (sinyal) ile başından itibaren - zaman içerisinde kaydırılarak - karşılaştırılıyor. Böylece, incelenen sinyalin o kısa periyotlardaki özellikleri kaydediliyor. Daha sonra dalga birazcık daha uzun bir periyoda yayılıyor ve tekrar baştan başlanarak incelenen sinyal ile zaman içinde karşılaştırılıyor. Bu sefer farklı, bir öncekine göre biraz daha uzun bir periyottaki özellikler bulunmuş oluyor. En sonunda, çekiştire çekiştire uzatılan ve her seferinde kapsadığı periyotlar artan dalganın uzunluğu, serinin uzunluğu ile aynı oluyor ve serinin mümkün olan en uzun periyottaki özelliği saptanıyor. Sonuçta, değişik periyodik özelliklerin zaman içerisinde nasıl bir değişim gösterdiği ortaya çıkarılmış oluyor. Başka bir deyişle, incelenen seri değişik ölçeklerde analiz ediliyor ve serinin çözünürlüğü farklı resimleri elde ediliyor. Yani bir tür matematiksel mikroskop. Yöntem, incelenen seriyi önce en ince detaylarda (kısa periyotlarda, düşük ölçekte, yüksek çözünürlükte), daha sonra ise daha az detaylarda (yüksek ölçekte, düşük çözünürlükte, uzun periyotlarda) inceleme, en sonunda da bir tür kuşbakışı bakma olanağı sağlıyor. Bu yeni matematiksel dilin kullanımı 1990'lı yıllarda istisnasız bütün bilim alanlarında hızla yayılmaya başladı. İçerisinde pek çok iktisat ve finans örneği bulunan, R. Gençay ve B. Whitcher ile ortak çalışma ürünü olan kitabımız da 1990'ların sonunda şekillenmeye başlamıştı.

Şekil 1. İMKB -100 endeksi günlük getirilerinin değişik zaman ölçeklerinde dalgacık (wavelet) analiziyle sunumu. İncelenen seri en üst panelde yer almaktadır. İkinci panel yaklaşık 1 yıl ve üzerindeki dinamikleri göstermekte, izleyen paneller ise 1 yıldan 2 güne kadar olan ölçeklerde detayları içermektedir. Son panel dalgacık katsayılarının renkli sunumudur. Dönem: 4 Ocak 1987 - 25 Eylül 2003.

İktisat ve finans değişkenlerinin klasik zaman serileri analizinde genellikle ölçek kullanılmaz. İncelenen değişken hangi periyotlarda kaydedilmişse öylece kullanılır: günlük, aylık, yıllık, vs. Bazen günlük veya aylık veriler toplanarak yıllığa dönüştürülür ama bu sefer kullanılan verinin sayısı azalır. Dalgacık analiz yöntemi, mümkün olan en küçük zaman diliminde ölçülmüş verileri, veri kaybı olmadan, değişik ölçeklerde analiz etme olanağı sağladığı için iktisat ve finans alanında yeni bir çığır açacağı benziyor. Yöntemin pek çok kullanım alanı var ama tek başına, iktisat ya da finans teorisinin öngörülerinin bütün ölçeklerde geçerli olup olmadığı sorusunun cevabı, pek çok araştırmacının gündemini doldurmaya yeter de artar bile. Örnek: "para arzındaki artışlar enflasyona yol açar" önermesi hangi ölçekte geçerlidir? Günlük? Aylık? Yıllık? Yaptığımız analizlere göre bu iki değişken arasındaki etkileşim ülkeden ülkeye değişmekte, ülkelerin kendi içinde de ölçeklere göre değişik sonuçlar alınmaktadır. Türkiye'de 2 yıla kadar olan ölçeklerde para arzı enflasyona neden olmakta, daha üst ölçeklerde ise iki değişken birbirini beslemekte ve nedensellik kaybolmaktadır. Öte yandan, Brezilya'da herhangi bir nedensellik görülmemiş bütün ölçeklerde

para arzı ile enflasyonun birbirini beslemesi saptanmaktadır. Başka bir örnek para arzı ve üretim üzerine: ABD'de düşük ölçekte (kısa dönemlerde) üretim, para arzını etkilemekte, İngiltere'de ise aynı ölçekte para arzı, üretimi etkilemektedir.

Finans alanında da benzer analizler mümkün. Yakında yayımlanacak olan bir başka çalışmamızın bulgularına göre finansal sistematik risk ölçekten ölçeğe değişmekte, varlıkların fiyatlandırılmasında yaygın olarak kullanılan teorik modeller bazı ölçeklerde geçerli iken bazı ölçeklerde pek açıklayıcı olamamaktadır. Bu arada başka sorular da cevap bekliyor. Merkez Bankası'nın faiz indirimi döviz kurlarını hangi ölçekte ne yönde etkilemektedir? Finansal piyasalar daima, bütün ölçeklerde etkin midir? Değilse, etkinlik hangi ölçekte yakalanmaktadır? Piyasalardaki yatırımcılar değişik zaman ufkuna sahip, dolayısıyla değişik ölçeklerde karar alan, hareket eden aktörlerdir. O zaman, gözlemlenen değişkenleri ölçeğe göre ayrıştırarak bu değişik ölçeklerdeki dinamikleri modellemek mümkün mü? İş çok. Müsaadenizle.

Journal of Turkish Literature A Bilkent First

by Prof. Talât Halman

Bilkent Üniversitesi'nin ilk bilimsel dergisi *Journal of Turkish Literature*, aynı zamanda Türk edebiyatı alanında dünyada çıkan ilk ve tek İngilizce bilimsel dergidir. JTL'in amacı, Türk edebiyatının her dönemini ve her türdeki ürünlerini, sözlü yazılı kültürümüzün her özelliğini yorumlamak, eleştirel bir anlayışla değerlendirmektir. Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Merkezi'nin çıkardığı JTL'in Genel Editörlüğünü Prof. Talât Halman yapmaktadır.

Bilkent will go down in history as a university of many firsts. BU itself is a first - Turkey's first private university. It will also be remembered as the first Turkish university to create a model city.

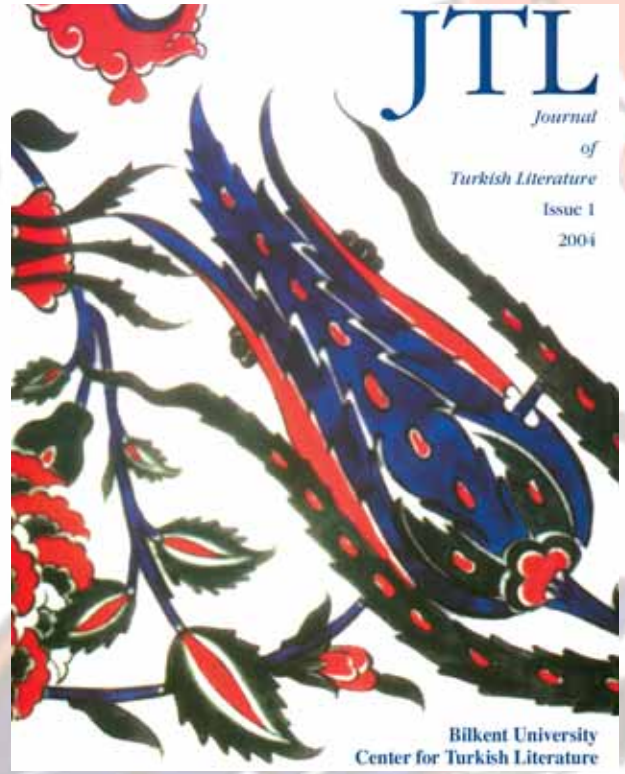
Now BU is proud to inaugurate the first and only international scholarly journal devoted in its entirety to Turkish literature. Its title is *Journal of Turkish Literature*. The first issue came out in June 2004. We expect that JTL will be published annually. The second issue will probably be released in the spring of 2005. If JTL flourishes, it might come out twice a year - or even three or four times a year.

I conceived of the idea of such a journal when Bilkent University established its Department of Turkish Literature and its Center for Turkish Literature. However, it took six years for JTL to come to fruition and to see the light of day.

JTL is also the first scholarly journal ever published by Bilkent University. I hope the others will follow suit - in the fields that BU is famous for. In fact, the School of Applied Languages is launching its own journal: *Translation Studies in the New Millennium*. The Editors are Barbara Blackwell-Gülen, İsmail Boztaş, Ayşe Şirin Yener.

I am serving as Editor - in Chief for JTL. Dr. Laurent Mignon, Assistant Professor in the Department of Turkish Literature, is Associate Editor, and three graduate students in the Department, Erkan Erginci, Arif Nat Riley, and David Selim Sayers have been doing a yeoman's job.

Our Journal's Honorary Consulting Board has nine distinguished members (Metin And, İlhan Başgöz, Halil İncelik, Bernard Lewis, Walter G. Andrews, Louis Bazin, the late Fahir İz, Geoffrey Lewis, and Irene Melikoff). JTL has a large international Editorial Board consisting of Füsün Akatlı, Murat Belge, András J.E. Bodrogligeti, Robert Dankoff, İnci Enginün, Ahmet Evin, Emine Gürsoy - Naskali, Joseph S. Jacobson, Özdemir Nutku, Jale Parla, Barbara Walker, Sarah G. Moment Atış, Eleazer Birnbaum, Kathleen Burrill, Dilek Doltaş, Nüket Esen, Walter Feldman, Victoria R. Holbrook, Celia Kerslake, Saliha Paker, Sevda Şener, Hilmi Yavuz, and Ayşegül Yüksel. The Board members are on the faculties of diverse universities in North America, England, Europe

and Turkey (Princeton, Oxford, UCLA, Washington, Strasbourg, Pennsylvania, Columbia, Ecole des Langues Orientales, University of Wisconsin, Toronto, Chicago, Utah, Ohio State, Texas Tech University, Ankara, Boğaziçi, Marmara, Bilgi, Sabancı, Yeditepe, Dokuz Eylül, Yüzüncü Yıl, Doğuş, Bilkent University).

The first issue raises its curtain with two major articles - "Stepping Aside: Ottoman Literature in Modern Turkey" by Walter G. Andrews and "Tempomorphoses: Tick -Tocks of the Clock and Tactics of the Novel" by Jale Parla. Its special feature focuses on the 15th century Ottoman woman poet, Mihrî Hatun. Three pieces - by David Selim Sayers, Geoffrey Fox, and Didem Havlioğlu - introduce a hitherto unpublished study by the Russian scholar Nicholas N. Martinovitch (d. 1954) who had written it in English in the late 1920s and early 1930s.

The issue also contains two book reviews - Ayşe Lahur Kirtunç discussing Aziz Nesin's *Istanbul Boy* and Richard McCane evaluating "Romantic Communist," a Nazım Hikmet biography published by Saime Göksu and Edward Timms.

The Memorabilia section, which will appear in each issue, features an essay entitled "Modern Turkish Poetry," written in English in the early 1950s by Prof. Orhan Burian who died prematurely in 1953.

JTL's 160 -page first issue closes with two obituaries: Andreas Tietze, the prominent philologist and expert on Turkish literature who died in 2003, and Warren Stanley Walker, the distinguished scholar of Turkish tales, including the *Dede Korkut Tales*, who passed away in 2002.

The first issue has a stunning multi - colored cover which uses the image of an İznik tile as its design.

JTL is distributed internationally by Syracuse University Press, 1600 Jamesville Avenue, Syracuse, NY 13244 -5160, USA. In Turkey, it is available from Bilkent's Center for Turkish Literature or at select bookstores through Dünya Star Dağıtım A.Ş. (Globüs Dünya Basınevi 100. yıl mah. 34440 Bağcılar, İstanbul)